

Landschappelijke inpassing Mts Onderdijk Boveltweg 1 Winterswijk-Woold

In het kader van uitbreiding bouwvlak

Colofon

Landschappelijke inpassing Mts Onderdijk
Boveltweg 1 Winterswijk-Woold

In het kader van uitbreiding bouwvlak

Uitgevoerd door:
Natuurbank Overijssel

Opdrachtgever: Van Westreenen
Contactpersoon: 5.1.2e

Projectnummer en versie: 540b, versie 1.2		Status: definitief
Projectleider: Ing. P. Leemreise	Veldmedewerker(s): Ing. P. Leemreise	Rapportdatum: 16 december 2014
Ligging projectgebied: Boveltweg 1 Winterswijk-Woold	Amersfoortcoördinaten: X247.055 Y438.404	

Correspondentieadres:
Postbus 206
7480 AE Haaksbergen
info@natuurbankoverijssel.nl

@natuurbankOverijssel

1. Inleiding

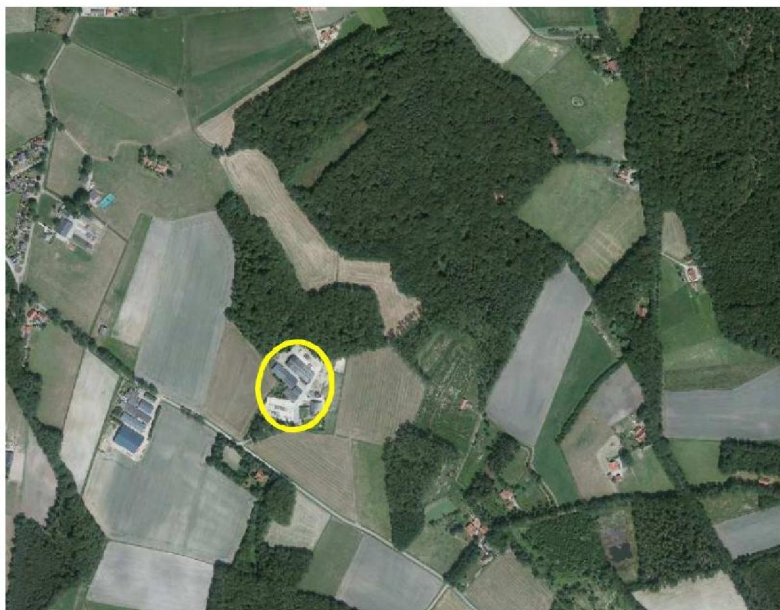
In het kader van de voorgenomen nieuwbouw van een stal op het adres Boveltweg 1 in Winterswijk heeft Natuurbank Overijssel voorliggend erfinpassingsplan opgesteld. Het plan is opgesteld op basis van een analyse van het historische- en actuele landschapsbeeld, ruimtelijke kwaliteit, bodemtype en (grond)watersysteem ter plekke. Dit rapport is opgesteld op het niveau van een concrete visie. Daar waar mogelijk is het uitgewerkt tot op niveau van oppervlakte en/of lengte van landschapselementen of aantallen stuks beplanting.

Voorliggend rapport heeft de goedkeuring ontvangen van de gemeentelijk ecooloog **5.1.2e** op 16-12-2014.

2. Beschrijving van het plangebied en voorgenomen activiteit

2.1 Situering

Het plangebied is gelegen aan de Boveltweg 1 in Winterswijk. Het ligt in het buitengebied van het Woold, iets ten zuidoosten van de kern van Woold. Op onderstaande afbeelding wordt de globale ligging van het plangebied met de gele cirkel weergegeven.

Globale ligging van het onderzoeksgebied in de omgeving. Het onderzoeksgebied wordt met de gele cirkel aangeduid. Bron: Google Maps

2.2 Beschrijving van het erf

Op het erf is het gemengd veehouderijbedrijf 'vof Onderdijk' gevestigd. Op het erf staan behalve de boerderij, verschillende stallen en een werktuigenberging. De woning ligt aan de zuidzijde van het erf en is zichtbaar vanaf de Boveltweg welke ten zuiden van het erf in NW-ZO-richting loopt. Het erf wordt aan de noord- en oostzijde omsloten door bos. Aan de noordzijde grenst het direct aan oud loofbos, aan de oostzijde ligt er nog een graslandperceel tussen het bos en het erf. Dit bos betreft een jonge loofhoutopstand waar recent fijnsparren gerooid zijn. In de noordoosthoek van het erf is een paardenbak ingericht.

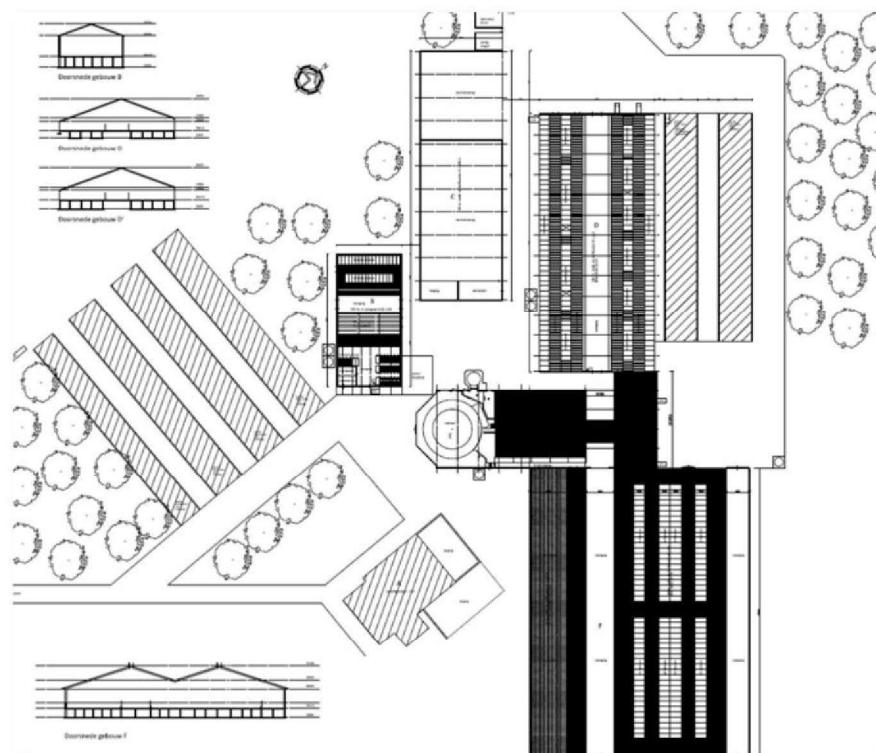
Aan de zuidzijde van de boerderij is een eenvoudige siertuin aangelegd met gazon, vaste planten, heesters en struiken. Aan de voorzijde staan een beuk, krulhazelaar en peer welke zichtbaar zijn vanaf de openbare weg. Op onderstaande afbeelding wordt het plangebied weergegeven.

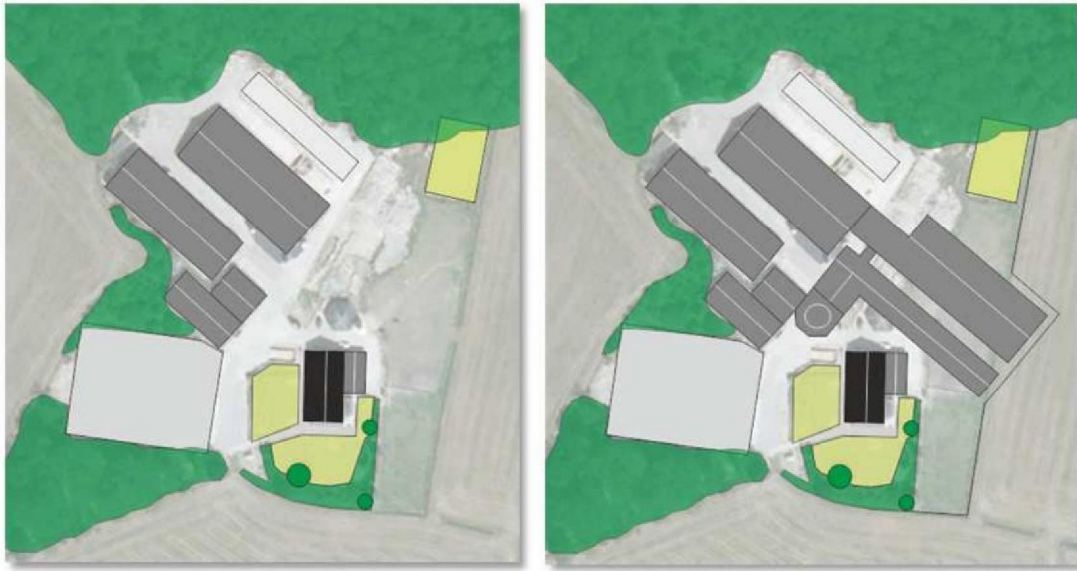
Detailopname van het onderzoeksgebied. Bron: Google Maps.

2.3 Voorgenomen initiatief

Er zijn concrete plannen om een nieuwe stal te bouwen aan de oostzijde van erf. Deze nieuwe stal wordt deels buiten het huidige erf gebouwd. Deze grond bestaat nu nog uit grasland.

Verbeelding van de wenselijke uitbreiding (kaar is niet noord-georiënteerd).

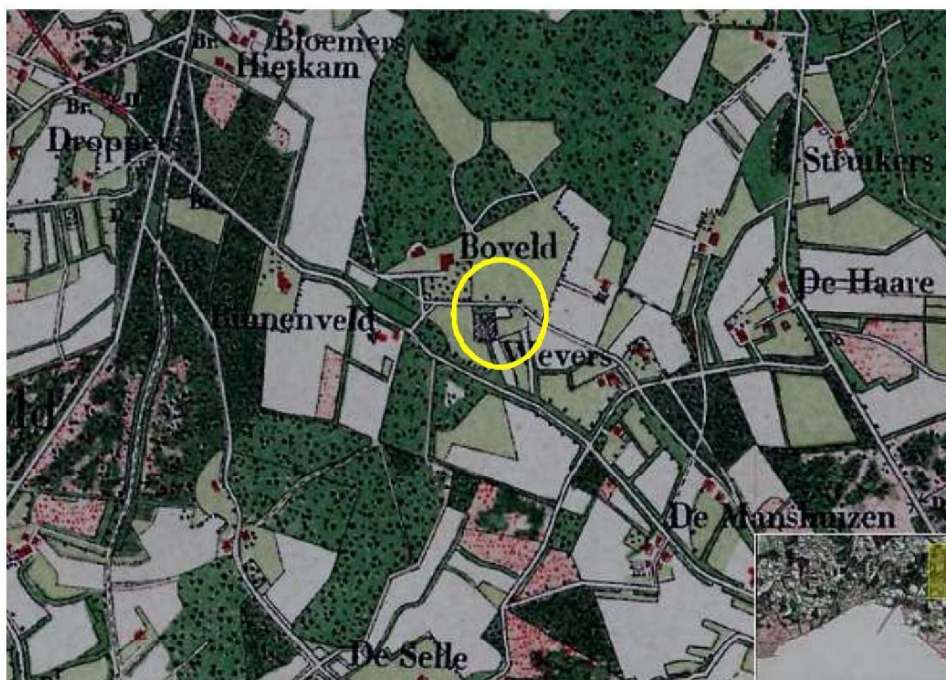

Huidige situatie en de nieuwe situatie na uitbreiding.

3. Landschap, bodem en Hydrologie

3.1 Landschap

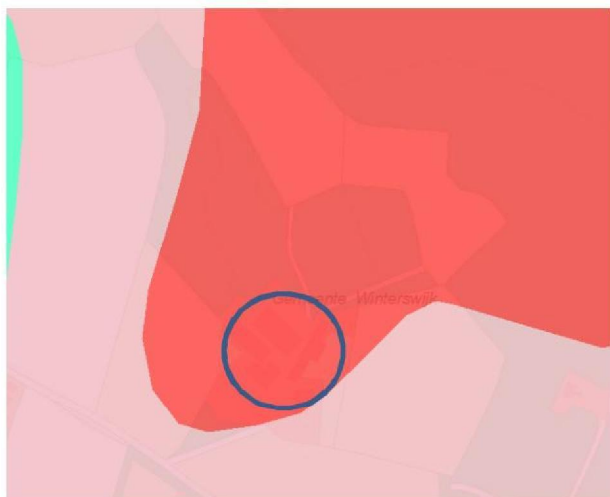
Het plangebied ligt in het oude Hoevenlandschap van het Woold. Speciek behoort het tot de oude ontginningen en bossen in het afwisselend nat-droge zandlandschap. Dit landschapstype kenmerkt zich door de verspreid liggende oude boerderijen in een kleinschalig en besloten agrarisch cultuurlandschap. Het landschap is rijk aan reliëf en zeer afwisselend met kampen en grazige weiden, afgewisseld door oude loofbossen en oude ontginningswegen. Op onderstaande uitsnede van de historische topografische kaart is het plangebied 'Boveld' genoemd, zichtbaar. De op de kaart zichtbare 'wegen' die vanaf het plangebied in oostelijke richting lopen richting 'Wevers' zijn er niet meer. Een deel van het op de kaart aanwezige bos, net ten noorden van 'Boveld' bestaat ook niet meer.

Uitsnede van de historische topografische kaart anno 1880 met de ligging van het plangebied in de cirkel.

3.2 Bodem

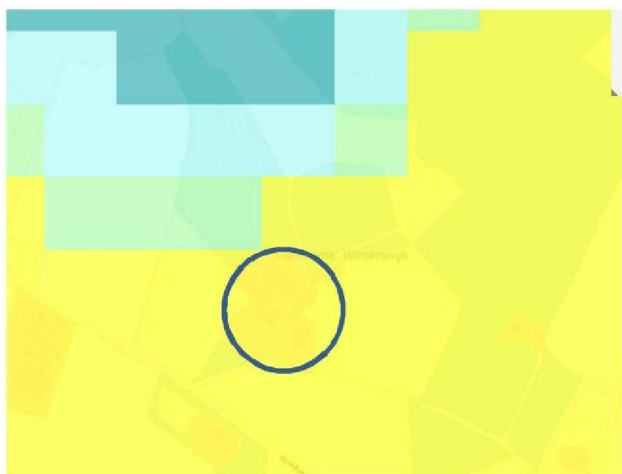
Het erf ligt oorspronkelijk op ondiepe keileem en potklei en gaat net ten westen-, zuiden- en oosten over in een veldpodzol. Vermoedelijk is de bouwplaats in de loop der tijd opgehoogd met zand, waardoor de keileembodem als zodanig niet herkenbaar is in het veld. Ter plaatse van het loofbos ten noorden van het erf en de weide tussen 't Rot en het bos ten noorden van het erf is keileem en potklei zichtbaar aan de oppervlak of wordt bedekt door een dunne dekzandlaag. Op onderstaande afbeelding wordt een uitsnede van de bodemkaart weergegeven. Het plangebied wordt met de cirkel aangeduid.

Uitsnede uit de bodemkaart. Bron: Provincie Gelderland.

3.3 Hydrologie

Het plangebied ligt op de overgang van een gebied met matige infiltratie naar een gebied met matig en sterke kwel ten noordwesten ervan (zie onderstaande kaart).

Kwel-infiltratiekaart van het plangebied en de omgeving. Bron: Provincie Gelderland

Vanwege de ligging op de overgang van een gebied met keileem naar een gebied met een podzolgrond, is er lokaal sprake van een schijngrondwaterspiegel vanwege de slechte doorlatendheid van de keileemlagen en de afspoelen van hemelwater daar ten gevolge van. Volgens de grondwatertrappenkaart heeft het erf een grondwatertrap VI, welke in oostelijke richting over gaat in een klein gebied met grondwatertrap IIIa.

De gemiddeld hoogste grondwaterstand op het erf en de aangrenzende grond aan de oostzijde is 40 cm onder het maaiveld, de gemiddeld laagste grondwaterstand op het erf is 150 cm beneden maaiveld, terwijl de gemiddeld laagste grondwaterstand op de aangrenzende grond net ten oosten ervan 105 cm onder maaiveld bedraagt.

Grondwatertrappenkaart van het plangebied en de directe omgeving. Bron: Provincie Gelderland

4. Beschrijving van ruimtelijke kwaliteit

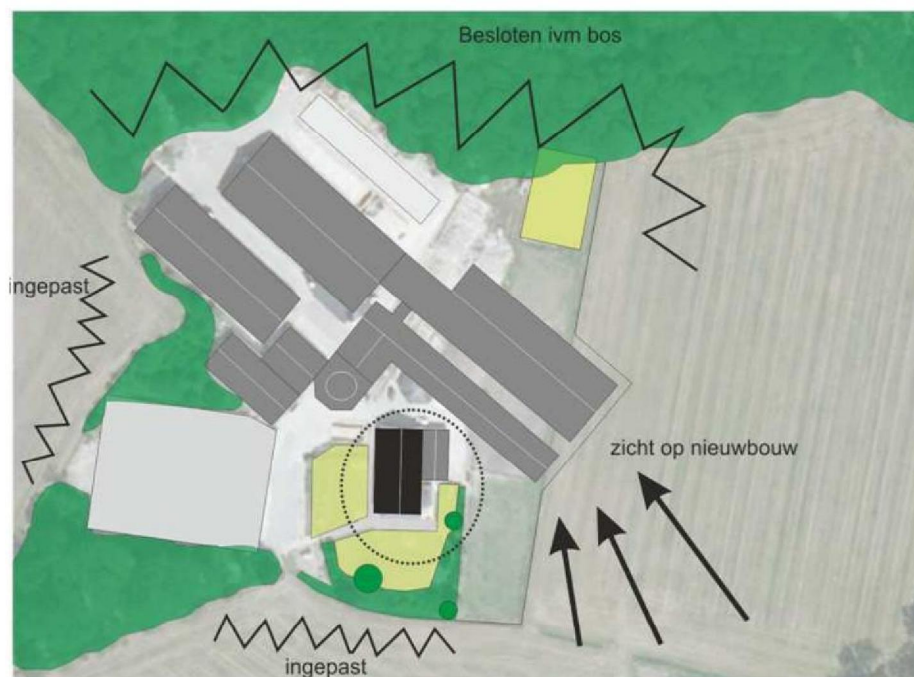
4.1 Zichtbaarheid van het erf

Het erf is een oude bouwplaats welke vandaag de dag uitgegroeid is tot een redelijk grote boerderij in Oost-Winterswijk. Door de ligging op enige afstand van de Boveltweg en de omzoming van het erf aan de noord- en oostzijde, is het erf niet bijzonder zichtbaar (en dus niet zo beleefbaar) in het landschap. De Beukenlaan en de beplanting ten noorden ervan nemen ook het zicht op het erf vanaf de Boveltweg weg.

Het landschapsbeeld ter plekke wordt gedomineerd door de oude loofbomen van de beukenlaan aan de zuidzijde en het oude loofbos direct ten noorden van het erf.

4.2 Analyse van de uitbreidingsplannen

De nieuwe bebouwing is gesitueerd aan de oostzijde van het erf en ligt in het verlengde van de bestaande bebouwing aan de noordzijde. Hierdoor komt de nieuwe bebouwing iets buiten het huidige bouwblok te liggen. De nieuwe bebouwing zal straks uitsluitend zichtbaar zijn over een lengte van ca 230 meter op de Boveltweg, net ten zuidoosten van het erf. Bestaande bebouwing en opgaand bos ontnemen het zicht op de nieuwe stal vanaf de andere zijden.

Ruimtelijke analyse van het nieuwe erf.

4.3 Conclusie

Ondanks de vrij forse omvang van de nieuwbouwplannen, is de zichtbaarheid, en daarmee de beleefbaarheid van de nieuwbouw in het landschap beperkt. Deze inpassing wordt grotendeels veroorzaakt door de hoge opgaande beplanting van het loofbos ten noorden ervan, de oude beukenlaanbomen ten zuiden ervan en de opgaande beplanting aan de westzijde en ten oosten van het erf. Aan de voorzijde van de boerderij staan een paar vrij jonge beuk. Met het groeien van deze beuk wordt het zicht op de boerderij vanaf de Boveltweg, minder. Om de zichtbaarheid vanaf de Boveltweg op de nieuwe stal te verminderen kan beplanting aangewend worden.

De bodem ten zuiden van de nieuwe stal bestaat uit een kalkloze zandgrond met een matig diepe ontwatering. Gelet op de grondsoort en hydrologische situatie behoren zomereik, winterik, esdoorn, boswilg, beuk, veldesdoorn, sleedoorn, hulst en liguster tot de geschikte beplantingssoorten.

5 Inpassingsplan

5.1 Algemeen

In dit hoofdstuk wordt het erfinpassingsplan gepresenteerd. Na het benoemen van de uitgangspunten voor het ontwerp wordt het plan weergegeven. Het hoofdstuk wordt afgesloten door een beschrijving van inrichting- en beheermaatregelen om tot het wenselijke eindbeeld te komen.

5.2 Uitgangspunten voor het erfplan

Bij het opstellen van het ontwerp voor landschappelijke inpassing is uitgegaan van de volgende uitgangspunten:

M.b.t. het ontwerp:

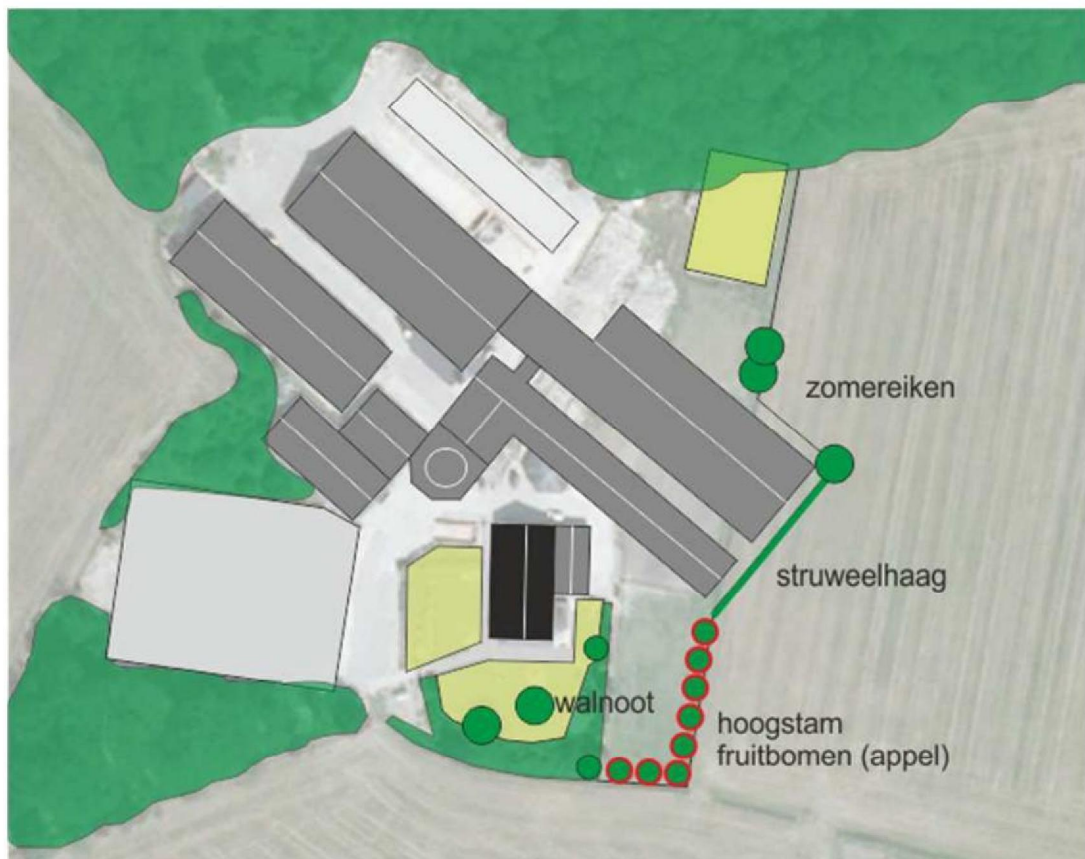
- Er worden alleen robuuste groenelementen geadviseerd. Dit zijn elementen die duidelijk zichtbaar zijn vanaf de openbare weg zoals bomen, hagen en struweel;
- Bestaande beplanting wordt opgenomen in het ontwerp;
- De zichtbaarheid van de nieuwe stal wordt verminderd door de aanplant van bomen;
- (Agrarische) bebouwing mag zichtbaar zijn in het landschap. Met andere woorden; agrarische gebouwen worden niet volledig in het 'groen' gepakt.

M.b.t. plantmateriaal:

- Streekeigen plantmateriaal; plantmateriaal afgestemd op abiotische kenmerken van het gebied (bodem, water).

5.3 Het ontwerp

Geadviseerd wordt om het zicht op de nieuwe stal aan de oostzijde te verminderen voor de aanplant van drie solitaire zomereiken, acht hoogstam appelbomen, een walnoot en een dubbele rij struweelbeplanting. Op onderstaande afbeelding wordt het voorstel weergegeven.

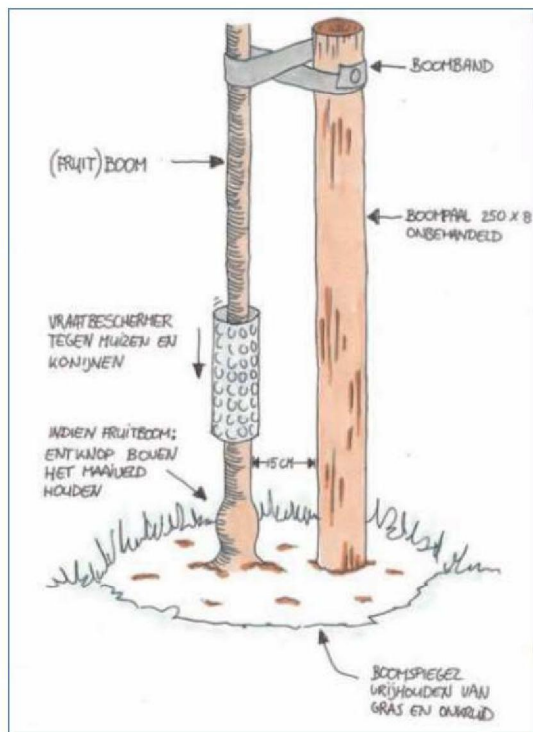

Erfbeplantingsplan

5.4 Inrichtingsmaatregelen

Hoogstam fruitbomen

Er worden acht hoogstam fruitbomen geplant. Geadviseerd wordt om daarvoor oude appelrassen te gebruiken, eventueel afgewisseld met een enkele peer. Voor de aanleg van de hoogstam appelbomen wordt gebruik gemaakt van bomen met een maat van 14-16 cm (stamomtrek op 1,5 m1 hoogte). De hoogstamfruitbomen worden in een ruim plantgat gepoot en ondersteund door twee boompalen met boomband. Er wordt bij voorkeur gebruik gemaakt van oude rassen. Deze zijn van nature robuuster en minder kwetsbaar voor ziektes en plagen.

Verder:

- Hoogstambomen kunnen meer dan 10 meter hoog en breed worden. Het is daarom belangrijk bij aanplant de fruitbomen op ruime afstand van elkaar te planten.
- Plant daarom appelbomen minstens 10 meter uit elkaar, peren en kersen 8 meter en pruimen 6 meter uit elkaar.
- Voor het planten is een ruim plantgat noodzakelijk waarin de wortels zich wijd kunnen uitspreiden. Het plantgat moet daarom een afmeting hebben van 70x70x70 cm groot. Spit na het graven de bodem van het plantgat los.
- Plaats daarna een boompaal van onbehandeld hout naast de boom (maat 250 cm bij 8 cm), op ongeveer 15 cm van de boom, aan de kant van de heersende windrichting (dit is meestal het zuidwesten), waar u de jonge boom met een brede band aan bevestigt.
- U kunt nu het plantgat weer dichtgooien. Pas bij arme grond bodemverbetering toe door bijvoorbeeld potgrond te mengen met de grond uit het plantgat.

Solitaire zomereik en walnoot

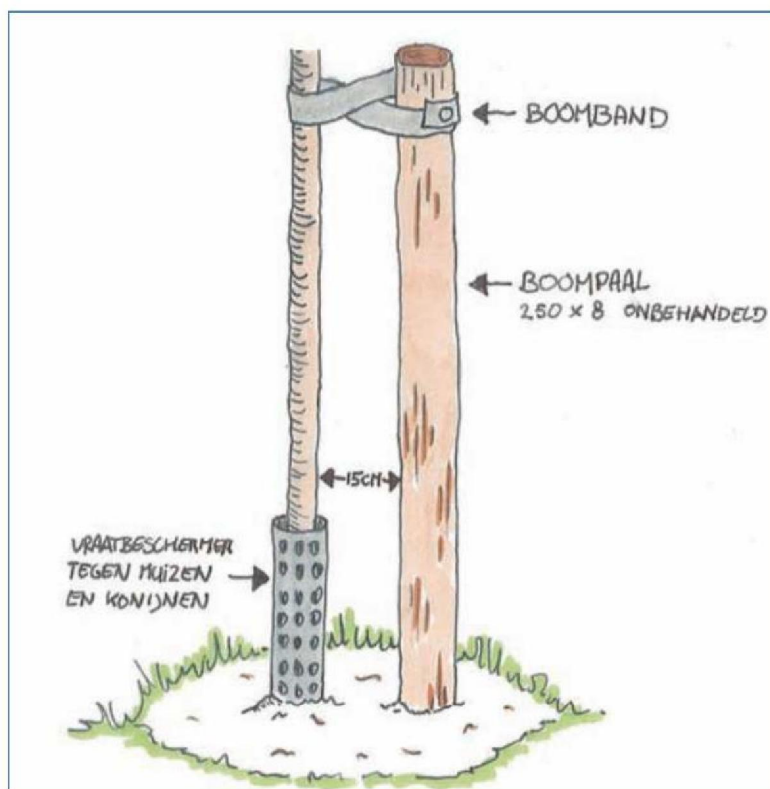
Er worden drie solitaire zomereiken en een walnoot gepland. Deze hebben een minimale stamomtrek van 14-16 cm op 1,5 m1 hoogte boven de wortelvoet. De boom wordt geplant in ruim plantgat en

ondersteund door twee boompalen en boomband. Er wordt een als laanbomen gekweekte boom gebruikt.

Het aanplanten van een boom kan plaats vinden tussen half november en half maart, mits het niet vriest. Voor de aanplant wordt vaak gekozen voor een laanboom met een minimale omtrek van 10-12 cm. U kunt ook kiezen voor een grotere maat, bijvoorbeeld 14-16 cm met kluit. Indien u niet direct alle bomen kunt aanplanten, dan kunt u ervoor kiezen de bomen tijdelijk op te kuilen. Kies hiervoor een vochtige schaduwrijke plaats uit. Het opkuilen kan door een gat in de grond te graven en daar de bomen met de wortels in te zetten. Bedek de wortels met de vrijgekomen grond.

Specifieke plantinstructie

1. Voor het aanplanten is een ruim plantgat noodzakelijk waarin de wortels zich wijd kunnen uitspreiden. Het plantgat dient daarom ongeveer een afmeting te hebben van 70x70x70 cm groot. Spit na het graven de bodem van het plantgat los.
2. Plaats daarna een boompaal van onbehandeld hout naast de boom (maat 250 cm lengte bij 8 cm doorsnede), op ongeveer 15 cm van de boom, aan de kant van de heersende windrichting (dit is meestal het zuidwesten). Bevestig de jonge boom met een brede band aan de boompaal.
3. U kunt nu het plantgat weer dichtgooien. Pas indien nodig bodemverbetering toe door bijvoorbeeld potgrond te mengen met de grond uit het plantgat.
4. Plaats bij een bomengroep de bomen ruim uit elkaar, de minimale plantafstand is 6 meter. Een volwassen boom kan al snel een kroon ontwikkelen van 10 meter breed.

Algemene opmerking

Initiatiefnemer dient er op toe te zien dat uitsluitend inheems plantmateriaal gebruikt wordt. De leverancier van het plantmateriaal kan hierop toezien.

Struweelhaag

De Struweelhaag bestaat uit een dubbele rij beplanting. Deze wordt geplant in een verband van 1 stuks/meter. Het plantmateriaal bestaat uit sleedoorn, meidoorn, hazelaar, veldesdoorn, Gelderse Roos, liguster, boswilg en lijsterbes (gelijk matig gemengd).

Algemene plantinstructie voor bosplantsoen

1. Het aanplanten van een struweelhaag kan plaats vinden tussen half november en half maart, mits het niet vriest. Gebruik inheems plantmateriaal, wat passend is in de streek.
2. Voor de aanplant wordt vaak gekozen voor 3-jarig bosplantsoen met de maat 80-100 cm hoogte.
3. De te beplanten oppervlakte dient te worden bewerkt, dit kan door frezen en/of planten in bewerkte grond.
4. Plant de soorten gemengd in het element
5. Let op dat u niet te diep plant. De diepte is afhankelijk van de omvang van het wortelstelsel. Steek een gat (houd de grond op de schop), plaats het plantsoen zo dat alleen de wortels in het gat zitten. Gooi de grond weer in het gat, terwijl u het plantsoen vasthoudt. De grond iets aanduwen.
6. Indien u niet direct alle bomen en/of struiken kunt aanplanten, dan kunt u ervoor kiezen de bomen en/of struiken tijdelijk op te kuilen. Kies hiervoor een vochtige schaduwrijke plaats uit. Het opkuilen kan door een gat in de grond te graven en daar de bomen met de wortels in te zetten. Bedek de wortels met de vrijgekomen grond.

Specifieke plantinstructie

1. Plant de houtsingel of houtwal in rijen aan met een plantafstand van bij voorkeur 1,50 bij 1,50 meter.
2. Boomvormers dient u in het midden van de singel aan te planten, struiken aan de randen.

Type beplanting	Aantal /lengte	Maat
Solitaire zomereik	3	14-16 cm omtrek
Walnoot	1	14-16 cm omtrek
Struweelhaag	45 m1 lengte , dubbele rij	80-100 cm hoogte
Hoogstam fruitbomen	8	14-16 cm

beplantingslijst

5.5 Beheer

Struweelhaag

De struweelhaag kan beheerd als hakhoutsingel of als scheerhaag. De meeste struweelhagen worden als hakhout beheerd en tussen de 10-12 jaar afgezet. Afzetten betekent dat de bomen en struiken tot 10 à 20 cm boven de grond worden afgezaagd. De bomen en struiken groeien uit zichzelf weer uit. Bij voorkeur dient er kleinschalig gewerkt te worden waarbij niet alle singels tegelijk een onderhoudsbeurt krijgen. De struweelhaag kan in plaats van afzetten ook periodiek geschoren worden, waarbij de breedte wordt teruggebracht tot ca 80 cm en de hoogte tot ca 1 m1. De struweelhaag wordt dan iedere 4-5 jaar geschoren.

Solitaire zomereik en walnoten

Geen beheer, mogelijk opkronen als schade aan landbouwvoertuigen ontstaat door lage takken.

Boomgaard

Het snoeien van fruitbomen wordt al eeuwen toegepast. Het snoeien van de fruitboom in de jeugdfase wordt de vormsnoei genoemd. De vormsnoei zorgt voor een bepaald model. Wanneer dat model is bereikt volgt de onderhoudssnoei. Ook kunnen fruitbomen op verschillende manieren gesnoeid worden. Bijvoorbeeld met als doel productie of als doel het landschappelijk beeld. Landschapsbeheer Gelderland geeft basiscursussen voor het snoeien van hoogstamfruit.

Vormsnoei

De vormsnoei is vooral belangrijk bij de jonge bomen. Elke soort heeft zijn eigen specifieke vorm. Bij de appel wordt over het algemeen een bolvorm aangehouden zonder harttak. Peren vormen van nature meer een kroon met een harttak. Deze kroon krijgt meer een piramidale vorm. Nadat de fruitboom is aangeplant is het belangrijk direct de eerste vormsnoei toe te passen. Uit het gestel worden vaak niet meer dan 4 gesteltakken aangehouden, de overige takken kunnen worden weggesnoeid. Afhankelijk van de soort kunt u kiezen voor het behouden of weghalen van de harttak.

Onderhoudssnoei

Fruitbomen kunnen het beste jaarlijks gesnoeid worden. Het gaat daarbij om vervanging van minder vitaal, afgedragen vruchthout, het verwijderen van ziek hout en het verwijderen van verkeerd geplaatste nieuwe scheuten. In een regelmatig onderhouden, vitale hoogstamfruitboom zullen elk jaar nieuwe scheuten ontstaan. Een deel kan worden gehandhaafd en gebruikt als nieuwe vruchttakken. Een ander deel dient te worden verwijderd.

Meer info: www.landschapsbeheergelderland.nl